

Acte d'Homenatge de la RSEAPV a
D. FRANCISCO OLTRA CLIMENT

Director Honorari

21 d'abril 2015

Laudatio pronunciat per D. Francisco Tomás Vert

Sr. Director de la Reial Societat Econòmica d'Amics del País, D. Vicent Cebolla
Autoritats
Sòcies i socis de la Reial Societat
Amigues i amics.

La Reial Societat Econòmica d'Amics del País amb este acte solemne i senzill al mateix temps ret homenatge a qui ha sigut el seu director, durant quasi trenta anys, el senyor Francisco Oltra Climent. Em correspon a mi presentar davant vostès, la persona, millor dit la personalitat de l'homenatjat i molt especialment la seua tasca al capdavant d'esta Reial Societat, a manera del que en l'Acadèmia podria definir-se com una laudatio. Resumir en unes poques paraules una vida intensa que ha estat orientada sempre al servei de la nostra Societat Civil és, per a mi, una tasca àrdua, perquè necessàriament quedaran en el tinter moltes de les facetes, accions, inclús anècdotes que conformen la vida de Francisco Oltra. Però ha sigut per a mi un honor i una satisfacció acceptar esta proposta de la Direcció de la Societat, per la categoria humana i el compromís social del nostre homenatjat al què a més a més, aprecie com amic.

Francisco Oltra naix a Carcaixent, Ribera Alta – València, en 1944. Cursa els estudis primaris en el col·legi de La Salle del seu poble natal, passant després a l'Institut Laboral d'Alzira on estudia el Batxillerat. La seua formació acadèmica prossegueix en l'Escola Professional de Comerç de València on aconseguix finalment la titulació de Professor Mercantil en 1967, obtenint el Premi final de carrera. D'esta manera va perfilant-se la seua personalitat d'economista que es desenvolupa més endavant a l'obtindre el títol de Llicenciat en la Facultat de Ciències Polítiques Econòmiques i Comercials de la Universitat de València amb la qualificació d'excel·lent, en 1971. En la Facultat, Francisco Oltra enriqueix la seua formació de la mà de magnífics professors universitaris com José Luis Sampedro, Jordi Nadal, Luis Angel Rojo, Ernest Lluch i tants altres. La seua formació acadèmica culmina amb la realització de la seua Tesi Doctoral en la Universitat de València sobre el tema: "Estratègia i Direcció Estratègica d'Organitzacions" qualificada amb Excel·lent "cum laude".

És este procés formatiu el que fa cristal·litzar en Francisco Oltra una doble vocació que informarà tota la seua vida. D'una banda la vocació universitària en un sentit ampli i orientada especialment cap a la formació. Però també estes tasques formatives s'orienten cap a la segona, el reconeixement de la importància de la societat civil i la necessitat de promoure la convivència mitjançant la participació en les organitzacions

socials existents o si no les hi ha, promoure el que es formen.

La seua activitat com a docent es desenvolupa especialment en la formació de postgrau orientada al servei de la societat civil. Ha sigut Director i Professor del "Màster Universitari en Direcció i Gerència Pública" organitzat per la UPV i la Generalitat Valenciana des del 1994 al 2002. Ha impartit docència en altres màsters com ara el de Direcció i Gestió Hospitalària del Centre d'Economia de la Salut de la Generalitat Valenciana, o el de Seguretat i Salut en el Treball en la Universitat Internacional Menéndez y Pelayo.

Del 1995 al 2002 és contractat com Professor Associat en l'Escola Tècnica Superior d'Enginyers Industrials de la Universitat Politècnica de València, Universitat en què en 2003 és nomenat Professor Titular en la Facultat d'Administració d'Empreses, en la qual participa en la implantació de la Diplomatura en Gestió i Administració Públiques, en la línia de la seua vocació formativa dirigida a la "cosa pública". Els seus alumnes sempre han apreciat la qualitat del seu treball docent havent-ho reflectit així en les enquestes periòdiques d'avaluació que es realitzen en la Universitat.

En un altre orde de coses, Francisco Oltra també va exercir activitat al sí de l'empresa privada. Després d'obtindre el títol de Professor Mercantil va exercir durant quatre anys les tasques de direcció d'administració en l'empresa d'alimentació "Anselmo Gil" de València. Així mateix en 1971 es va integrar en la plantilla del Banc Industrial de Bilbao, on entre d'altres activitats va exercir les d'Executiu-Gestor de Banca d'Empreses fins a 1985. Indubtablement la interacció amb l'activitat empresarial privada ha contribuït també a la configuració de la personalitat com a economista del nostre homenatjat.

El servei a la Societat en què vivim planteja de vegades la necessitat de comprometre's en el govern de la mateixa. Més encara quan l'exercici de la democràcia trasllada a tots els ciutadans la responsabilitat del govern i l'administració. Francisco Oltra assumeix la seua quota de responsabilitat exercint funcions rellevants en la Generalitat Valenciana durant 9 anys de governs socialistes. És Secretari General de la Conselleria de Treball (1985-87), director general de Règim Econòmic de la Seguretat Social en la Conselleria d'Economia i Hisenda (1987-1992) i Director General del Tresor de la mateixa Conselleria (1992-1994).

La situació de postració en què estava la societat valenciana en el moment de la transició a la democràcia demandava iniciatives que reconegueren la importància de la societat civil i desenvoluparen la convivència entre els ciutadans. Francisco Oltra atén eixes necessitats, i molt prompte entra a formar part de la Jove Cambra de València, integrada per persones que entenen que cal dedicar temps, esforços i formació, al nostre entorn, al País en què vivim, per a, parafrasejant un autor de l'època comprendre "què som, on anem i com anem". Formen part d'eixa jove cambra gent emprenedora, i joves economistes com ara Antonio Rico, o Andrés García Reche, entre d'altres. Persones que entenen que la política és crucial en el desenvolupament de la societat valenciana, però no sols, és més, l'economia, l'educació, el coneixement,

la vertebració social en suma, són qüestions que hauran d'aglutinar a les persones en un projecte il·lusionant. Estudis com els de "La problemàtica actual de la taronja (previsions, mercat, futur)" o "l'Autonomia del País Valencià i la seua aplicació pràctica" són dos fites importants d'esta Jove Cambra en els quals va ser notable la participació de Francisco Oltra. Esta institució es va preocupar també de la consecució d'estructures d'importància Al Nostre País, entre les que destacaré, per exemple, el suport que va prestar a la constitució del Centre d'Alzira de la Universitat Nacional d'Educació a Distància del Patronat Rector de la qual és membre nat el nostre homenatjat Francisco Oltra.

Aviat, Francisco Oltra i bon nombre d'integrants de la Jove Cambra decideixen el seu ingrés en la Reial Societat Econòmica d'Amics del País al reconèixer en ella a la institució que es va proposar en els seus orígens "dur a la pràctica els ideals de la Il·lustració de la Raó i la Modernitat", però que en aquell moment d'una incerta transició, hauria de ser també un instrument que avançara en la democratització de la Societat.

Des de la seua fundació i al llarg del segle XIX i principis del XX, la Reial Societat Econòmica d'Amics del País de València va tindre una intensa vida i una activitat dirigida no sols al progrés econòmic de la societat valenciana, amb la creació d'institucions com la Caixa d'Estalvis i Mont de Pietat de València, sinó també al desenvolupament d'institucions orientades a la formació, com el Conservatori de Música, l'Institut Taquigràfic, i el Patronat de la Joventut Obrera, per citar-ne algunes. També va estar present en les mostres en què s'expressava la realitat econòmica valenciana com les Exposicions Regionals de 1883 i 1908, entre altres.

Però també és necessari ressaltar la vocació de la Reial Societat de ser un centre de referència de la intel·lectualitat valenciana del moment, que va trobar en ella un marc de debat i tractament dels temes més importants i d'avantguarda en el qual es van trobar molts il·lustrats valencians del 1800, i que van propiciar, a més a més l'interès d'una bona part de la burgesia mercantil de llavors per integrar-se en la societat.

El meu coneixement de la personalitat de Francisco Oltra em fa pensar que va ser la recuperació d'este paper central de la Reial Societat, el que en gran manera el va motivar a integrar-se en ella. Els ideals de democràcia, concòrdia, llibertat, tolerància i respecte que la nostra Reial Societat hui defèn i que estaven implícits en el seu esperit fundacional són els que han orientat l'acció del nostre homenatjat al capdavant de l'Econòmica.

La història de la Reial Societat en el segle XX, especialment des de la Dictadura de Primo de Rivera, fins a la Transició Democràtica de finals dels anys 70 del passat segle, cap en molt poques pàgines. La letargia de la Societat no va ser sinó un reflex de la postració de la societat civil de l'època de les dictadures. És cert però que els que van tindre la responsabilitat de formar part de les Juntes de Govern d'aleshores van conservar l'excepcional patrimoni de la Biblioteca de la Societat, que a no dubtar va suposar el germen des del que s'ha desenvolupat l'actual "Econòmica". No voldria

oblidar ací la figura del senyor Joaquín Maldonado guardià d'eixe patrimoni, i figura al voltant de la qual es van reunir universitaris i professionals que van iniciar el procés de recuperació de la Reial Societat. Francisco Oltra es trobava entre ells.

En 1983, El senyor José Antonio Perelló segueix al senyor Joaquín Maldonado com a director de la Societat. El seu tarannà i el seu bon fer van conduir a la Reial Societat a l'etapa actual, impulsant un procés que al llarg dels anys transcorreguts des de llavors ha sigut possible per l'esforç personal d'un reduït i selecte grup de socis.

Francisco Oltra Climent és elegit director en el mes de desembre de 1985 iniciant així un dilatat període de més de 29 anys al capdavant de la Reial Societat. Semblaria com si Paco Oltra fera seues les paraules de Martí i Pol quan diu : “tot està per fer, tot és possible”. Segons els annals de la Societat, Francisco Oltra ha sigut el director que ha exercit este càrrec pel període de temps mes llarg de la seua història.

Assumida la direcció i d'acord amb la Junta de Govern que li acompanya dissenya una estratègia que es dirigeix a la consecució de tres grans objectius. En una primera etapa es planteja la recuperació i revitalització de la Societat ja iniciada amb anterioritat a la seua direcció. El segon gran objectiu es centra en la consolidació de la Societat i donar-la a conèixer a la Societat Civil. Esta consolidació en el marc d'una societat democràtica perfila a la “Econòmica” com un fòrum d'anàlisi, reflexió i debat, que puga acollir, com així succeeix a persones de distintes ideologies i sensibilitats polítiques que puguen dialogar, debatre i contrastar posicions davant de les qüestions que importen al nostre país.

I ja finalment, el tercer objectiu que es proposa consisteix en la posada en valor de la seua activitat, mitjançant el reconeixement de la mateixa per la Societat Valenciana. L'esforç en esta direcció és considerable davant les inèrcies que llasten la nostra societat que mira amb reserves, quan no amb prevenció les idees i els modes com els d'aquells il·lustrats que a finals del segle XVIII i durant el XIX, de la mà de les Reials Societats Econòmiques van introduir al nostre País en la modernitat. En este segle XXI la Reial Societat de València recupera eixos valors davant l'evidència de la necessitat de revitalitzar la nostra societat civil.

Sota la direcció de Francisco Oltra, la Reial Societat ha sabut mantindre's independent dels poders polítics i econòmics, independència de la què se sent orgullosa i en la defensa de la qual s'ha aplicat. Només demanda als seus socis respecte a les persones, a la llibertat de pensament i el treball permanent per a la difusió del coneixement, amb l'objecte de contribuir a la millora de la convivència dels valencians, i a elevar el nivell de vida dels mateixos mitjançant la millora de l'educació. La Reial Societat de hui és independent i democràtica en el seu ideari i en les seues estructures.

L'activitat realitzada per la Reial Societat en els quasi tres decennis de la direcció de Francisco Oltra ha sigut realment ingent; detallar-la en la seua totalitat demandaria un temps molt major al què m'ha estat assignat. No obstant això diré que sota la seua permanent i il·lusionada direcció s'han diversificat les seues activitats així com les

temàtiques abordades que s'estenen a àrees com ara la Ciència i la Investigació, l'Empresa, els Mitjans de Comunicació, les Ciències Socials, la Cultura, etc. Mitjançant cicles de conferències, taules redones, publicacions, s'han analitzat un gran nombre de temes que queden reflectits en els annals de la Societat, i que han aprofitat a la "Econòmica" un gran nombre d'acadèmics, professors, científics, socis o no, que han exposat i debatut, sabers, opinions i temes d'actualitat.

Necessàriament he de fer menció en este punt al fòrum de debat de la problemàtica universitària de la Comunitat Valenciana. Este fòrum el principal promotor del qual és el nostre homenatjat Francisco Oltra reuneix anualment els cinc rectors de les Universitats Públiques Valencianes per a debatre públicament davant la societat aspectes concrets de les problemàtiques de la Universitat amb la mirada posada en el nostre país. Francisco Oltra va saber convèncer, va saber convèncer-nos, als cinc rectors de les Universitats Públiques Valencianes per a desenvolupar estos debats. Amb esta iniciativa de Francisco Oltra, la "Econòmica" que reuneix entre els seus socis a un bon nombre d'universitaris, fa un pas més endavant i es vincula amb la institució universitària pública valenciana, en el seu interès en el progrés de València i els valencians. Com universitari desitge expressar el meu agraïment a la Reial Societat però molt especialment a Francisco Oltra per esta esplèndida iniciativa.

La nostra Societat Econòmica desenvolupa també una activitat de representació en diverses entitats entre les quals citaré la Fundació d'Estudis Borsaris de la Borsa de València o el Consell Valencià del Moviment Europeu. Però en este punt vull fer una menció especial a la representació en els òrgans de govern de la Caixa d'Estalvis i Mont de Pietat de València transformada després en Bancaixa, per ser la "Econòmica" la seua entitat fundadora. Al llarg del període de direcció de Francisco Oltra, l'activitat dels representants de la Societat Econòmica en el Consell d'Administració i la Comissió de Control de Bancaixa va ser incessant. D'allò son testimonis les constants intervencions dels seus representants i en especial del director Francisco Oltra en eixos òrgans, reflectides en les corresponents actes, en els Annals d'esta societat i en una nombrosa col·lecció d'articles i notícies de premsa que poden consultar-se en les hemeroteques. Francisco Oltra va mantindre sempre en eixe fòrum una actitud crítica, en el millor dels sentits d'esta expressió, no sempre entesa per la premsa local. Citaré ací el posicionament reclamant la dissolució de la Cartera de Participacions Empresariales en 2004, la qual cosa es va produir l'any següent. Particularment rellevant va ser el posicionament contrari de l'Econòmica, la seua Junta Directiva, i especialment de Francisco Oltra davant de les successives lleis autonòmiques que polititzaven les Caixes d'Estalvis a l'atorgar un nombre més gran de representants en els Òrgans de Govern de les mateixes als grups de la Generalitat i els ajuntaments (56% en la Llei de 1997, 50% en la de 2003) amb els resultats de tots coneguts. Les seues reclamacions davant de l'Administració van ser infructuoses, i el resultat final de tot el procés ha sigut la dilució de Bancaixa en un artifici d'incert futur com és Bankia, la primera conseqüència del qual ha sigut la pèrdua d'un autèntic sistema financer valencià que va somiar i pel que va treballar la Reial Societat Econòmica d'Amics del País. També va acabar amb un dilatat període de temps de més de 130 anys en què les relacions entre Bancaixa i la seua entitat fundadora, la Reial Societat

van ser excel·lents.

La Reial Societat Econòmica d'Amics del País es constitueix en el segle XVIII, però fidel al seu esperit fundacional de modernitat fa ús dels recursos que la tecnologia actual posa al seu abast en el segle XXI. Així i a proposta del nostre homenatjat, la Junta de Govern decideix, en primer lloc, la creació la pàgina WEB de la Societat on a més de plasmar-se dia a dia, l'activitat de la societat, es pot accedir als diversos "Fòrums de la RSEAPV", i als fons documentals de la societat (Biblioteca i arxiu). En segon lloc, en 2002 es va iniciar el procés de microfilmació dels fons documentals de la Societat que en 2007 va donar pas al procés de digitalització dels mateixos, per a la qual cosa Francisco Oltra va sol·licitar i va obtenir el suport de la Universitat de València i de la Universitat Politècnica de València.

Dins de la línia de participació activa en l'articulació de la societat civil valenciana plantejada des de la direcció de Francisco Oltra, la Reial Societat desenvolupa una estratègia d'aproximació a aquelles entitats que treballen per eixa societat civil. Ja em vaig referir abans a les relacions amb les universitats valencianes i al reconeixement cap a les mateixes.

Faré esment ara de l'homenatge que va retre la Reial Societat a l'octubre del 2004 a: L'Institut Mèdic Valencià, la Societat Coral "El Micalet", La Federació Valenciana de Societats Musicals, L'Associació de Cronistes Oficials del Regne de València, El Centre Excursionista de València, La Coordinadora de ONG'S per al Desenvolupament i la Plataforma Valenciana de Voluntariat Social. Mes tard, en 2007, Amnistia Internacional, el Patronat Misteri d'Elx, i l'Escola Valenciana van rebre un homenatge en eixe mateix sentit. Amb estos homenatges la Reial Societat vol, a més de desenvolupar les relacions amb estes entitats, i estimular la participació dels ciutadans en l'Econòmica.

Al seu torn la Reial Societat també ha rebut el testimoni de gratitud de diverses entitats, com va ser la concessió de la Medalla al Mèrit en les Belles Arts de la Reial Acadèmia de Sant Carles (2005), l'homenatge de la Federació de Societats Musicals de la Comunitat Valenciana (2006), o el premi "Primer de maig" de la Unió Comarcal de la UGT Ribera Baixa - la Safor - Vall d'Albaida. (2006)

Sota la direcció de Francisco Oltra, l'Econòmica ha desenvolupat un amplíssim programa d'activitats musicals. Cal destacar els ja clàssics concerts d'any nou a càrrec de l'Orquestra del Conservatori Professional de Música de València, i aquells altres que es fan en suport a causes humanitàries com el realitzat en 2005 per a ajudar a les víctimes del tsunami en el sud-est asiàtic.

Esta prolífica activitat musical no és aliena al gust per la música de tots els temps de Francisco Oltra, i en certa manera respon a l'excel·lent relació de la "Econòmica" amb Els Conservatoris Professional i Superior de Música, en el naixement dels quals, en 1879 va participar.

De la mà del director Francisco Oltra, la Reial Societat fidel als seus ideals de progrés de la societat en el més ampli sentit, de convivència, pau i concòrdia, ha estat i està present en les iniciatives solidàries que es promouen per la societat civil.

Així, la Junta de Govern de la Reial Societat Econòmica d'Amics del País de València es va manifestar unànimement en contra de la invasió i posterior guerra d'Iraq i també, a proposta del director, va aprovar la participació en la "Campanya Internacional de Pobresa Zero a la Comunitat Valenciana".

Quan em van proposar pronunciar esta laudatio a Francisco Oltra, vaig preguntar al hui director, si el càrrec que va ostentar el nostre homenatjat era el de president o director. Immediatament em vaig penedir de la meua pregunta, perquè coneixent Paco, persona de profundes i contrastades conviccions democràtiques vaig concloure que la figura no podia ser una altra que la de director.

En un símil musical, volgut pel nostre homenatjat, el director és la persona que dirigeix, que coordina que reuneix que aglutina, que harmonitza l'esforç dels diversos components d'una orquestra perquè la partitura sone perfectament i el concert es desenvolupe amb plenitud. No crec trobar millor símil per a descriure el paper de Francisco Oltra al capdavant de la Reial Societat d'Amics del País.

La societat de hui és el resultat de coordinar davall la batuta de Paco una orquestra cada vegada més nombrosa de valencianes i valencians que s'esforcen per aconseguir una societat valenciana on la llibertat, la tolerància i la difusió de la cultura siguen les principals normes d'actuació.

Ciudadà de la comarca de la Ribera Valenciana, però també ciudadà del món, ansiós per conèixer altres societats i altres cultures, Europa, Amèrica del Nord, etc. Apassionat per la Música, clàssica, instrumental, sud-americana, la dels nostres autors més pròxims com Raimón, Lluís Llach, Lluís Miquel, i atent als esports, com el futbol que va practicar de jove.

En el desenvolupament d'esta trajectòria vital ha comptat amb Amparo que amb el seu afecte d'esposa ha sabut comprendre el seu compromís social, compromís que, com en una bona carrera de relleus que és la vida, ha transmès a Patricia, Eva i Raül, els seus fills.

En paraules de Joan Prats, professor de la UOC, són tres les característiques que defineixen l'acció de Francisco Oltra al capdavant de la Reial Societat Econòmica d'Amics del País, i que en certa manera configuren la seua personalitat: il·lusió, passió i convicció. Elles tres ens expliquen la seua entrega a una Societat que en el seu títol comprèn conceptes com ara el progrés, també el material (Econòmica), l'amistat (Amics), el nostre País i els seus paisans, que orienten cap a l'esforç col·lectiu (Societat). Paco Oltra quedarà per sempre en la història de la nostra Societat i del nostre país. Societat a la qual pertany Paco, i en la que continues desenvolupant el teu esforç en benefici del nostre País.

Francisco Oltra, les meues paraules finals han de ser de felicitació per la teua fecunda vida de la què tants s'han beneficiat, però sobretot de reconeixement i agraïment per la teua esplèndida labor i per l'amistat que em vas regalar.

He dit